

Nr 3.

Ankom till riksdagens kansli den 16 mars 1944 kl. 1 em.

Andra kammarens första tillfälliga utskotts utlåtande, nr 3, i anledning av väckt motion angående utredning om viss ändring av gällande bestämmelser för studentexamens avläggande under hösttermin.

I en inom andra kammaren väckt och till dess första tillfälliga utskott hänvisad motion, nr 340, av herr *Lundh*, har yrkats, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t ville anhålla om utredning angående avskaffande av den vissa lärjungar vid allmänna läroverk och enskilda läroanstalter med examensrätt medgivna rätten att undergå studentexamen terminen efter den, då de blivit i sådan examen underkända.

Beträffande motiveringen får utskottet hänvisa till motionen.

Utskottet har i vederbörlig ordning inhämtat utlåtande över motionen från kungl. skolöverstyrelsen och lämnat tillfälle för Läroverkslärarnas riksförbund och Sveriges förenade studentkårer att inkomma med yttranden.

Kungl. skolöverstyrelsen framhåller att den fråga, om vars utredning motionären anhållit, i själva verket varit föremål för upprepad och grundlig behandling. Sedan överstyrelsen givit en utförlig historik häröver och anfört, att några nya omständigheter knappast tillkommit, som skulle kunna motivera en förnyad utredning i ärendet, framhåller överstyrelsen att det förefaller som om det gäller mindre att åvägabringa en förnyad utredning än att göra en lämplighetsavvägning efter redan kända och utredda förhållanden. Då nu en allmän översyn av vårt undervisningsväsen sker genom 1940 års skolutrednings försorg och åt dessa sakkunniga genom de av Kungl. Maj:t för utredningen lämnade direktiven anförtrotts även spørsmålet om formerna för studentexamen, synes någon åtgärd från riksdagens sida i detta ärende icke behöfvlig.

Läroverkslärarnas riksförbund finner för sin del den i motionen före-

slagna utredningen behövlig och framhåller att det synes vara skäl att vid en eventuell utredning av i motionen antydd riktning även beakta motsvarande förhållanden vid realexamen. De skäl, som tala för indragning av denna examen, framhållas tydligt av motionären. Det kunde möjligen tilläggas, att man inom läroverken är van att betrakta höstexaminanderna såsom särskilt klena men att de examinerande lärarna, som icke i allmänhet känna dessa examinander från tidigare tidpunkt än höstterminens början, just på denna grund ofta ställa sig anmärkningsvärt överseende mot svaga examinander.

Styrelsen för *Sveriges förenade studentkårer* framhåller att den är väl medveten om att höstterminens examinander icke från vederbörande skolas sida kunna påräkna samma stöd och vägledning som vårterminens men vill ifrågasätta om denna olägenhet är av allvarligare beskaffenhet. De med den nuvarande anordningen förenade kostnaderna torde icke kunna undvikas även om motionären vunno gehör för sitt förslag. Ett avskaffande av höstterminens studentexamination skulle innebära en icke oväsentlig hårdhet mot privatisterna. Den av motionären ifrågasatta åtgärden rimmar sålunda dåligt med de strävanden, som på senaste tid gjort sig märkbara, nämligen att på alla sätt söka underlätta landsbygdsbefolkningens och de mindre bemedlades väg till högre studier. Att, då examination anordnas för privatister, förmäna skolornas egna studerande, som så önska, tillträde till denna förefaller knappast riktigt. Som en åtgärd i besparingssyfte vore dock tänkbar en ytterligare koncentration av höstterminens studentexamination, d. v. s. en minskning av det antal läroverk, som då anordnar examination. Styrelsen kan icke tillstyrka motionen.

För egen del får utskottet framhålla:

Det framgår av yttrandena över motionen, att meningarna äro delade om lämpligheten av att avskaffa rätten till höstterminsexamination för läroverkens egna lärjungar, vilka underkänts vid vårens studentexamen. Att höstterminsexamina medföra kostnader och även olägenheter för läroverken torde icke kunna förnekas. Å andra sidan kunna skäl emellertid också åberopas för bibehållen rätt för läroverkens elever att undergå examination under hösttermin, då examination likväl anordnas för privatister. Möjligen vore i besparingssyfte en ytterligare koncentration av höstterminens studentexamination tänkbar, d. v. s. en minskning av det antal läroverk, som anordnar sådan examination. Då nu en allmän översyn av vårt undervisningsväsen sker genom 1940 års skolutrednings försorg och åt utredningen anförtrots även spörsmålet om formerna för studentexamen, förutsätter utskottet, att motionärens förslag därigenom blir föremål för prövning utan att åtgärd från riksdagens sida behöver företagas.

Utskottet får alltså hemställa,

att förevarande motion, II:340, icke måtte till någon andra kammarens åtgärd föranleda.

Stockholm den 9 mars 1944.

På utskottets vägnar:

HILDUR NYGREN.

Närvarande: Fröken *Nygren*, herrar *Lundh*, *Jonsson* i Skutskär, *Petterson* i Degerfors, fruar *Rydh Munck af Rosenschöld**) och *Eriksson* samt herrar *Blombäck*, *Johansson* i Torp, *Allard**) och *Carlsson* i Bakeröd.*)

*) Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Reservation

av herr *Lundh*.
